Elintarviketeollisuusliitto

19.2.2026

Eduskunnan maa- ja
metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

U 74/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta, mukaan lukien puolustusalan tutkimuksen ja innovoinnin erityisohjelma

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY:N LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄSTÄ EU:N KILPAILUKYKYRAHASTOSTA

Elintarviketeollisuusliitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Euroopan kilpailukykyrahastoa koskevasta valtioneuvoston kirjelmästä.

Elintarviketeollisuusliitto ry pitää tervetulleena EU-politiikan painottumista kilpailukyvyn edistämiseen. Kilpailukykyrahastosta priorisoitaviin toimiin tulisi sisällyttää vahvemmin elintarvikkeita jalostavat EU:n 304 000 elintarvike- ja juoma-alan yritystä. Elintarviketeollisuuden kilpailukyvyn vahvistaminen on yhtä lailla tärkeää kuin muun eurooppalaisen teollisuuden. Ilman kilpailukykyistä elintarviketeollisuutta ei eurooppalaiselle alkutuotannon tuotteille ole vastaavaa kysyntää.

Elintarviketeollisuus on keskeinen osa koko yhteiskunnan toimivuuden kannalta kriittistä ruokasektoria. Se on myös erittäin tiukasti säännelty sektori, joka pyrkii aktiivisesti ruoantuotannon kestävyyden tavoitteisiin. Jotta ala voisi jatkossakin luoda lisäarvoa ja työpaikkoja EU:ssa ja Suomessa, toimialan tarpeet on huomioitava Euroopan kilpailukykyrahastossa.

Elintarviketuotannon kehittäminen ja ehdotettu budjettijakauma

Komission ehdotuksessa EU:n kilpailukykyrahastolla olisi neljä politiikkaikkunaa; 1) puhdas siirtymä ja teollisuuden hiilestä irtaantuminen (58,7 mrd. euroa sisältää Innovaatiorahasto-osuuden noin 35 miljardia euroa), 2) terveys, bioteknologia, maatalous ja biotalous (20 mrd. euroa), 3) digitaalinen johtoasema (48,5 mrd. euroa) sekä 4) resilienssi, turvallisuus, puolustusteollisuus ja avaruus (115,7 mrd. euroa). Neljästä rahoitusikkunasta ruokasektorille kilpailukyvyn edistämiseen kohdennettavat toimet rahoitettaisiin euromääräisesti pienimmästä rahoitusikkunasta, joka kattaa hyvin laajan joukon erilaisia toimialoja.

Elintarviketeollisuusliitto katsoo, että kilpailukyrahastosta olisi turvattava rahoitusta myös elintarvikealan yrityksille tukemaan sektorin uudistumista ja elintarviketeollisuudelle tulisi olla tarjolla eurooppalaisia rahoitusinstrumentteja esim. EIB-rahoitusta. Elintarviketeollisuuden tarpeita olisi oltava mahdollista rahoittaa niin politiikkaikkuna 1 kuin 2 kautta.

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Terveyttä, bioteknologiaa, maataloutta ja biotaloutta käsittävään sektoriryppääseen kohdennettua kilpailukykyrahaston budjettia tulisi kasvattaa. Tässä rahoitusikkunassa mainittu kukin yksittäinen talouden sektori on valtava, eikä budjettiehdotus vastaa niiden kykyä innovoida, luoda lisäarvo sekä vahvistaa Euroopan kilpailukykyä ja lisätä strategista autonomiaa. EU-politiikassa on korostettu biotalouden ja bioteknologian valtavaa potentiaalia ja ruoka on osa kokonaisturvallisuutta.

Euroopan on nyt enemmän kuin koskaan vahvistettava strategista riippumattomuuttaan ja turvallisuuttaan investoimalla myös maatalous- ja elintarvikealaansa. Maatalous- ja elintarvikealan vahvistaminen tarkoittaa myös Euroopan biotalouden ja kiertotalouden vahvistamista, jossa viljelijöillä ja kilpailukykyisellä elintarviketeollisuudella on keskeinen rooli fossiilipohjaisten ja tuotujen tuotantopanosten strategisen riippuvuuden vähentämisessä.

Ruokia ja juomia valmistavat yritykset ovat olennainen osa biotaloutta. Jotta suomalaiset elintarvikeyritykset pärjäisivät kilpailussa, on varmistettava, että kestävyyssiirtymässä EU:n energiantuotannon monipuolistamiseen ja teollisuuden vähähiilistämiseen tähtäävissä rahoitusinstrumenteissa on huomioitava vahvat kytkökset elintarviketeollisuuteen.

EU:n kilpailukykyrahaston ja EU:n tutkimusohjelmien tulee sisältää TKI-rahoitusta uusien ruoantuotantomenetelmien ja elintarvikkeiden kehitykseen sekä elintarviketeollisuuden sivuvirtojen hyödyntämiseen ja digitaalisuuden edistämiseen arvonlisän kasvattamiseksi ruoantuotantoketjussa. Ruokasektorin vähähiilisyystavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan niin ikään lisää tutkimusta ja innovointia.

Elintarviketeollisuuden tarpeet tulee nostaa selkeästi esiin EU:n kilpailukykyrahaston tulevissa työohjelmissa. Tilastot osoittavat, että vaikka ala on vahva ja EU:n talouden kulmakivi, elintarvike- ja juomateollisuuden kilpailukyky on ollut kasvavan paineen alla, mikä on johtanut asteittaiseen markkinaosuuden menetykseen globaalissa kaupassa. Sen sijaan USA ja Kiina kasvattavat läsnäoloaan, mitä on edesauttanut työn tuottavuuden nopea kasvu, suuremmat investoinnit ja nopea innovaatioiden käyttöönotto sekä Eurooppaa matalammat energiakustannukset. Vuonna 2021 EU:n elintarvike- ja juomateollisuus investoi pienemmän prosenttiosuuden liikevaihtoon suhteutettuna T&K:een verrattuna Kiinaan ja Yhdysvallat.

Elintarvike- ja juomateollisuuden tarpeet EU:n rahoitusinstrumenteille tuotannon kehittämisessä ja innovaatiossa tulee huomioida erityisesti artiklassa 37. Elintarvike- ja juomateollisuus tulisi sisällyttää esimerkiksi elintarviketurvan kannalta tärkeiden alojen luetteloon (artikla 3, kohta 2 (b) (4) ja artikla 37 1(g)).

Elintarvike- ja juoma-alan yrityksiä tulee myös kuulla työohjelmia valmisteltaessa (sidosryhmäkuuleminen, artikla 15). ETL pitää tärkeänä, että rahoitushankeprosessien pitää olla sujuvia hakemisesta raportointiin ja hallinnollisesti yksinkertaisia, jotta mahdollisimman moni innovatiivinen yritys voi osallistua hankkeisiin.

EU:n Horizon ohjelmassa tulee olla riittävästi ruokajärjestelmän kehittämiseen liittyviä hakuja. Uuselintarvikkeiden tutkimuksen ja kehittämisen osalta Suomessa on korkeaa osaamista, joita voitaisiin edistää EU:n tutkimusrahoituksen avulla.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

Mikko Käkelä
toimitusjohtaja

Lisätiedot johtava asiantuntija Marika Säynevirta, marika.saynevirta@etl.fi